

REDACTIA

Irad, Deak Ferencc-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 1/2 an 10 „
 pe 1/4 an 5 „
 pe o lună 2 „
 Nr-ri de Duminecă pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.
 Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencc-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un ștr garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Bortori nefrancați nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

„Ne protegează“!

Cine ne protegează?

Ne „protegează“ pe noi, pe Românii din țeara aceasta, un organ arhi-„patriotic“, judeo-reformat *pur sang*, un organ de publicitate, care are o rubrică permanentă sub titlul de „abusări de ale naționalităților“ (Nemzetiségi tulkapások), organul întemeiat de cel mai șovinist maghiar, — ne protegează *Magyar Szó*

Să fie vorba de vre-o *mutatio rerum*? O, nu. E posibil însă ca *Magyar Szó* să se fi uimit în fața regimului „legii, dreptului și dreptății“, — care întrece pe „da cu Bánffy“?

Din incidentul condamnării „*Tribunei*“ adică, în recentul proces de presă, între altelele *Magyar Szó* scrie și următoarele:

„O astfel de sentință, ca cea pronunțată de curând de tribunalul din Cluj asupra *Tribunei* din Sibiu, sentință prin care se detrag 11,000 coroane din cauțiune, la tot cazul schilodește libertatea presei, pe care noi o păzim cu gelozie, ca pe cel mai prețios giuvaer“.

Eată dar un organ de publicitate șovinist, care s'a înspăimântat de — justiție. Se poate oare, să fi ajuns la reflexiunile de mai sus, gândind la principiul libertății presei? Ori cât am socoti de sincer pe confratele budapestan, nu ne vine a crede; căci pentru șovinisti licența, destrăbălarea presei, este trecută în practică; pe dinșit nu l strâng procurorii, deși insinuările și goana în contra naționalităților „egal îndreptățite“ își au deja clișeele permanente: agitatori, daco-români, panslavi, pangermani, trădători de patrie, etc. Atunci ce-l doare?

Să se fi gândit scriitorul articolului din *Magyar Szó* la nestatornicia întocmirilor omenești și constelațiunilor politice? — Cel ce visează o

Ungarie à la Ludovic cel Mare, nu sunt capabili de astfel de concepțiuni.

Să fie atunci în adevăr gelozia pentru „cel mai prețios giuvaer“: libertatea presei?

Era „pacificatorului“ *Szell* n'a produs astfel de concepții și idealuri; și s'a dovedit cu vîrf și îndesat, din goana inaugurată contra presei de naționalități, că nici nu aspiră la astfel de roade.

Dar ori cât am presupune că *Magyar Szó* e dispus să ne „protegeze“, nu putem să nu ne dumerim asupra rostului reflexiunilor sale, când cetim următoarele:

„Cel ce se interesează și din străinătate — deși aceasta e mai puțin supător — încep să murmure contra judecătorilor ungurești. Nouă nu ne este teamă de murmurele străinătății, dar socotim de trebuincios, ca cu tot exemplul germanopolon pe care îl avem în fața ochilor, tratamentul nostru față cu naționalitățile neastâmpărate să poarte în frunte, în fața întregii lumi, pecetea dreptății“.

Eată motivul protecției: „Nouă nu ne este teamă de murmurele străinătății“.

Curajosul confrate, care nu se teme de murmurele străinătății însă, împreună cu toți confrății săi întru șovinism, cu toate astea ce mai „murmure de nemulțumire și de necaz au tras, pe diapazoane înalte, cetind cele scrise de ziarele din Germania, asupra proceselor de presă ale ziaristilor ne-maghiari din Ungaria!

În schimb însă, când ridică cu vîntul pentru „libertatea presei“, „*Magyar Szó*“ recomandă, pentru „fericirea“ patriei, maghiarizarea — prin școala.

Ca acțiune constructivă (sic!) aceasta este — maghiarizarea școalelor și prin școale — cartea cea mai mare a șovinistului tot ne-desmetecit din

febra jucătorului de cărți care și a greșit socoteala. . .

Dar în ori-ce cas, trebuie să relevăm din scrisese „protectorului“ nostru o constatare și mărturisire prețioasă:

„Tratamentul nostru față cu naționalitățile neastâmpărate să poarte în frunte pecetea dreptății“.

Aceasta pretențiune a lui „*Magyar Szó*“, exprimată atât de clar și cu putere, ce însemnează?

„*Magyar Szó*“ constată lipsa acelei „pecete“, absența ei, în tratamentul față cu naționalitățile. „Cere“ deci întronarea ei, — de ochii lumii, „față cu străinătatea“.

Eată tura „protectorului nostru“, dar vezurăm totodată insigniile convingerei aceleia: că sub era „legii, dreptului și dreptății“, compromiterea țării și instituțiunilor ei este munca și opera celor chemați de a cărmui țeara.

Spuse acestea de un arhișovinist, din incidentul unei goane contra naționalităților, sau mai exact contra Românilor, ar trebui să pună pe gânduri pe deținătorii puterii, să-i facă se gândească odată, că nu prin persecuțiuni ei prin respect și prin încredere, cari la rindul lor vor deștepta aceleași sentimente, trebuie să se proceadă, pentru a aduce în țeara, între neamuri pace și binecuvîntate roade pentru patrie.

Desarmarea opoziției Se anunță din Budapesta: Eri pe coridorul camerei circulau diferite versiuni cu privire la desbateră proiectelor militare. Este știut că Kossuthistii au declarat obstrucție pe față și încât vor putea nu vor permite ca proiectele să devină legi. Eri însă politicieni de gravitate susținău că opoziția va desarma. Vestea deși primită cu multă neîncredere, totuși a fost viu discutată și s'a găsit și sorgintea din care a ieșit. „Margannos“ din Viena, despre care se susține că este mai bine informat în afacerile politice maghiare, în numărul de eri

a scris, că opoziția din parlamentul ungar probabil va desarma. Ministrul de honvezi adecă a solicitat și a primit dela locul preamalt nou și însemnate concesi și înaintea acestor concesi opoziția va închina steagul obstrucționist.

Personalități.

Trăim în era personalităților. Aceasta e un simptom, care se observă la toate popoarele, când trec prin o nouă fasă.

Suntem un popor tinăr, care are viața națională publică de câteva decenii. Numai acum ne intrămăm, cultura noastră e mai mult spoială. Avem aspirații mari și pentru a le realiza cât de iute trimitem pe toți cei chemați și nechemăți pe la școlile nalte, din țară și străinătate, de unde tinărul de mare speranță al smeritului opincar s'a rentors provăzut, mai ales cu tot felul de titluri. Acum narele imperator intelectual — fiind-că acasă după părerea între orbi, între cari cel cu un ochiu e stăpân, dă pe grozavul de înțelept, faptele căruia nu pot fi supuse nici unei critice de către sărmanii muritori inferiori — pentru-că nu avură parte de a fi ex offo împodobiți cu titlurile lor.

Ei nu observă că la școlile nalte au uitat moravurile modestiei. Foarte mulți au uitat noțiunea fraselor se cuvine și nu se cuvine. Lor li e permis totul, și cel care își face observarea, are de a face cu cavaleri, și ține-te piele! Conștiința — frasă goală, știința mijloc de pâne și nimic altă. Lucru natural al nostri în a cunoaște spiritul celor scrise au ajuns pân'acolo, se știe de a rostul lecțiunea și — punctum.

Epoca aceasta de tranziție produce și cele mai slabe caractere. Temenico nu se învață și nu se ști nimic, — se însușesc din cărți numai frasele practice pentru a im-

Michelangelo.

Epoca de mărire a renașterii a avut multe talente brilante, multe genii nemuritoare, dar a avut și doi uriași, cari prin înălțimea ametoare a individualității lor au dominat ac-a mișcare glorioasă și admirabilă. Acei doi uriași au fost: Leonardo da Vinci și Michelangelo Buonarroti; amândoi favorizați de soarte în o măsură neobișnuită, amândoi mai geniali decât toți ilustrii lor tovarăși, amândoi ajunși până la extrema margine a vieții omenești — dar să înțelege de sine, că și rivali neimpăcați. Fie-care dintre ei merită gloria toată, — cum dar putea să lase și pentru celalalt ceva? Și totuși unul a fost mai norocos și s'a urcat mai sus și a ocupat locul lui Iupiter în nemuritoarea adunare a O'lympului.

Leonardo da Vinci a fost un luceaș luminos pe cerul liniștit al unei serii cu mil de stele și strălucirea sa a fost și este admirată pentru mărimea și puterea ei. Michelangelo însă o fost un comet cu strălucire orbitoare, care a apărut fără antecedente ca și cea stea miraculoasă și prevestitoare de evenimente epocale și a dispărut, pentru ca să nu reapară decât peste sute sau mil de ani, nelăsând în urma sa decât o admirație buimăcită și fără sfirșit ca dunga

de lumină tăiată pe brazda cerului de cătră focul cozii sale ivorit dintr'un centru vecinic arzător.

Leonardo da Vinci s'a adresat inimelor omenești și oamenii l'au înțeles și creațiunile sale produc la prima vedere raportul de atracțiune și iubire, atât de comun naturei omenești. Michelangelo va rămâne vecinic străin și neînțeles de inima omului și creațiunile sale le admirăm, dar nu le iubim, ci mai vartos le privim uimiți și cu frică, ca pe niște ființe de pe alt terăm, din alte sferi. Și de aceea publicul cel mare nu s'a prea extasiat de sfînzul din Florența și Leonardo da Vinci, Tizian și mai ales Raffael au fost și vor rămâne totdeauna mult mai populari.

Și totuși colosul renașterii a fost Michelangelo. Geniul său a fost mai s'rălucitor decât toate celelalte și creațiunile sale de artă sunt cea mai înaltă manifestare a măririi spiritului omeneșc. Și să poate prea bine, că apariția acelei minuni a fost fatală pentru renașterea și pentru mișcarea intelectuală a omeneșei, — precum o susțin mulți critici italieni, — căci Michelangelo a fost atât de înalt și misterios, încât nu numai, că nu l'a putut urma nimeni, dar nici nu l'a putut înțelege măcar și zăpăceala ce a produs-o prin vertiginositatea

concepțiunilor sale a fost lovitura cea de moarte a artei și a avântului ei nimitor din epoca renașterii. Apariția lui Michelangelo a fost ca splendoarea efectului final dintr'un joc de artificii și după-ce acel miraculos foc s'a stins, — un amurg trist și mohorit i-a cuprins locul abea luminat de feștilele modeste ale candelor mediocrității.

Poate să fie chiar așa și pot Italianii să i-o ia în nome de rău, Michelangelo totuși este figura cea mai splendidă și impunătoare a renașterii, unul dintre cele mai uriașe genii, cu care a fost dăruită omeneșea în cursul vieții sale îndelungate.

Și chiar colosul însuși s'a simțit atât de străin și atât de rău venit în mijlocul acestei lumi, încât pe el nici comunitatea sentimentelor atât de înălțătoare a renașterii, nici atmosfera imbibată de spiritul lui Savonarola, nu l'a atins de loc. El a mers pe drumul destinațiunei sale, el a trăit în lumea gândirilor sale, atât de diferită de a tuturor celorlalți muritori și când ne-a arătat ființele plastice a acelei lumi închipte, oamenii au stat uimiți, le-au privit cu interes, le-au admirat, dar s'au simțit străin de ele și nu le-au înțeles.

De aceea Michelangelo aproape, că nu a învățat la nici un măestru. Bietul Ghir-

landaio, pictor destul de mare, a rămas uimit, când a văzut încercările elevului său copil încă, căci acele încercări întreceau de multe-ori cele mai celebre creațiuni ale sale și când Lorenzo îl magnifico i-a cerut un tinăr, care să distinge în arta sculpturii, măestru l-a recomandat pe Michelangelo, numai să se scape de nădravênul său elev. De atunci băiatul a început să studieze singur. Din creațiunile renașterii a admirat și studiat frumoșele plămuri din biserică S.-Maria dela Carmine ale lui Masaccio, unul dintre cei mai mari genii ai acelei epoci binecuvîntate, omorât s'rmanul de mână invidioasă în etate abea de 26 de ani; dar mai ales a studiat în grădinele Mediceilor statuele antice, fiind-că geniul său artistic a înțeles, care este calea măririi și unde este înălțimea frumosului. Și creațiunile lui Buonarroti poartă chiar și atunci, când sunt figuri din biblie, mai mult timbrul păgânismului, decât blăn-deța și dulceața religiei lui Christos. Savonarola a condamnat nuditatea și Michelangelo i-a prezentat astfel pe Mântuitorul și apostolii săi și Papa Paul III a trebuit să însăreineze pe un alt artist, pe Daniil de Volterra, cu facerea îmbrăcămintelor celor mai necesare la multe figuri din „Judecata cea din urmă“.

băta lumea și știindu-se oamenii, ce plătesc ei, pentru a nu atrage atenția oamenilor la persoana lor, zi și noaptea vinează după greșelele aflate și născocite ale oamenilor și dau în cap fără cea mai mică mustrare de conștiință. Intre creaturile aceste oameni cu idealuri, cu planuri mari nu pot exista; scoși din școală din biserică, din parlament și din toate locurile, unde acești eroi se par a pune stavilă cetei flămînzilor cu sufletul, cu mintea și cu stomacul.

Bijbăe întreaga societate de personalități și sunt siliți și cei cinstiți a le face. Dar e mare deosebire între personalitățile acestora și între acela al reilor dela fire și împrejurări.

Lucrurile oamenilor nu se pot despărți de persoana lor. Personalismul cinstiților e dictat de indignațiune în interesul binelui public, religios, național sau social etc. Ear personalismul celor fără caracter răsare din foame, din paralele puse la pungă de către suferii satanelor ziaristice.

Lipsiți de cultură în mare parte atât sufletească cât și socială la noi domnește îngâmfarea pe toate terețele și mai că e cu neputință a lupta pe basă principială.

Suntem un popor mic, ne încunjură o mulțime de primejii și cei puțini chemați au o luptă titanică cu intelectualitatea brută. Incerci toate mijloacele de a lumina, de a capacita pe om, vorbești ținînd la dînsul și grăindu-l pe nume; îl conjuri; și cînicul invirte peana îți strigă în față, că faci personalitate. Massa brută și interesată să retrage în dosul acestui paravan și sub cuvîntul personalitate te urgisește viu și mort.

Se face o greșală, un păcat din partea oare-cui; îl combați — faci personalitate.

Spriginești pe un om cu calități nalte și vrei să aperi obștea de secături și oameni nechemați, ba poate răi — omul cu praxa și cu folosul în pungă, cu o perfidă față îți strigă — faci personalitate.

Ai curagiul să critizezi și să afii greșelile preținșilor mari — faci personalitate.

Căci vezi, omul lui Dumnezeu în epoca aceasta se cultivă un autoritarism special. Toți puternicii, cari

pentru a-și putea face trebușoarele nesupărați de lume, se îngrijesc să aibă o ceată bine hrănită de adoratori și preamăritori. Te vezi încunjurat de toate părțile de oameni cari fac la mătani, când pleci de jos în sus și te îngreșezi de ei când îi vezi cum mușcă, când dai în jos pe trepte. Umilinta aceasta nu e venerațiunea față de omul de valoare, de mărime sufletească, ci față de cel bogat în darurile lumesti. El stima ciocoiului față de boierul risipitor și corupt trupestă și sufletește. Ingâmfarea față de subalterni nu e conștiința demnității față de slabul inferior, ci e manifestarea de sine a sufletului gol, când i-a succes să eludeze pe cel cu merite. Străzi și sale resună de gura acestor fii ai norocului orb și a oamenilor de geșefuri. De vrei să-ți cunoști și vei cunoaște de loc după smerenia până la pământ în sus și după gura mare, când vorbesc în jos. Toate mărșăveniile omenești se concentrează în acești oameni cu o singură virtute: sunt de o sirguință neobosită întru a aduna bani. Aceștia sunt spioni, zbirii și de toate își stau la îndemână, numai bine să-ți plătești. Cartea dacă nu e economie practică, n'are preț înainte lor. Sunt acolo în toate locurile unde se clevește, și face sfadă între frați, prieteni și soți. Mai bucuos se întrețin pe lângă femeile cari nu au ceva nume bun, dar au intrare în urma miloșiei oamenilor prin toate societățile unde de densa toți se feresc, și din gura lor rea își culege datele. Aceste sunt cele mai dese caractere azi pe la noi românii.

Aventurieri și complotiști de tot felul outreeră printre noi, cu un singur scop — bani, înălțare cu ori-ce preț, dar nimic pentru scopuri publice.

Fenomen explicabil — dar nu de scuzaț. Cu deșteptarea conștiinței naționale am văzut și sărăcia mare materială. Lozinea ne-a fost să creiem mijloace de a ne îmbogăți, de a ne prevedea cu tot felul de instituțiuni cari ne conduc și la fericirea materială. Sute și mii de ocașuni ni-se înbiară, când ne puturăm îmbogăți — și îmbogățirea încă forma un punct din programul național, și își zicea deci slabul de caracter: pentru ce nu și pe căi piezișe? — și din scopuri mari se făcură fântîni de îmbogățire. Da căoi noi n'am învățat și nu

știm învăța. Pe noi ne satisface ori ce gigerism, forma e totul și nu știm străbate în afundul cestiunilor.

O cultură quasi vignetară domnește la noi — fără să știm de ce e vorbă sub vigneta. Cei buni sunt creduli, și îi tragi ușor pe sfoară, cei răi nici ei înșiși nu și cred.

Azi la noi românii minciuna și parva sapiența guvernează lumea.

Epocă de mare încercări dar ne-inconjurabilă, cea mai primejdioasă pentru toate popoarele din lume, mai ales pentru cele mici.

Nota caracteristică a timpului acestuia este „humanismul“, se înțelege pe buze numai. Să cruți pe lași, pe orbiti sufletești și toate secăturile, mai ales însă pe cei cu mușca pe căciuță, căci altcum vai de capul tău! În numele humanismului tu om de bine dat vei fi de gol, chiar prin aceia cari n'au nici dreptul, nici titlul de a-și ridica glasul în numele acestei idei sublime. Christos au scos pe farisei din biserică, acești humaniști farisei au să te scoată pe tine nefericitule, care vezi și spui pe nume pe catul. Arta lor mare e de a ponegri și cu mare încunjur își știu pregăti cursa, când nici că ai visa.

Vom trece și cred încurînd și peste epidemia aceasta a dezvoltării omenești — și așa dau cu socoteala, că în țeara aceasta noi românii vom trece peste ea cu cele mai puține pierderi.

I. Costa.

Din străinătate.

Chestiunea macedonească. Din „Le Temps“: Guvernul imperial otoman a desmintit știrea despre mobilizarea unei părți importante din armata sa din Turcia europeană. Ori cât de surprinzătoare ar fi această desmintire, în prezent, nu numai a informațiilor concordante ale organelor celor mai diverse din presa occidentală, dar și a oare căror măsuri indeniabile luate de Sublima Poartă, este de sine înțeles că polițea internațională nu permite de a fi discutate. Această desmintire autoriză însă pe Europa să ia act de deșă și s'o privească ca un fel de angajament moral.

Chiar din anul trecut, după-cum se vede din Cartea galbenă publicată acum câteva zile, dl Delcassé, ministrul de externe francez, a pus mîna cu îndeminare pe o comunicare a ambasadorului Munir-bey în care Sublima Poartă afirmă că nu re-

chiese decât la trupele regulate, excluzînd pe bași-buzuci și alte trupe neregulate.

În acest moment este mai esențial decât ori când să nu se tolereze ca, sub pretext de ordine, un nou ciclon de orori să se dăslănuiască asupra nefericitelor provincii. Unanimitatea ar suferi mult de o reînnoire a evenimentelor din 1894, 1895 și 1896; îndată ce aceste scene s'ar repeta, consecințele ar putea fi mari. Cu cât puterile sînt mai mult — cu drept cuvînt — la menținerea păcii în peninsula Balcanică, cu atât mai mult trebuie să prevină cu ori-ce preț eventualitățile cari ar face ori-ce preservație imposibilă.

Totul indică că o represiune prin arme ar avea ca rezultat inevitabil, în primul loc, masacre cari ar avea un ecou profund și imediat în conștiința europeană; în al doilea rînd ar rezulta un conflict cu Bulgaria care ar pune înaintea cabinetelor occidentale chestiunile cele mai delicate și cele mai complexe. Cu toată lamentabila stare în care s'a aflat concertul european, a doua zi după masacrele din Armenia, nimeni n'are dreptul să prevadă o asemenea bancruță morală în cazul când sângele ar curge în valuri în Macedonia.

Cât despre războiul eventual, dintre micul principat al Bulgariei și Turcia, trebuie să se înțeleagă mai înainte că, cu toată bunăvoința și docilitatea guvernului Prințului Ferdinand, concesionile pe cari le poate face puterilor pot să aibă o limită.

Din Camera franceză. Ziarele naționaliste și câte-va dintr'cele radicale și socialiste atacă cu vioiciune pe ministrul de justiție Vallé din cauza celor rezultate din procesul Cattani Humbert.

Prin urmare ședința de Joi a Camerei era așteptată cu o mare curiositate.

În această ședință, deputatul naționalist Binder a interpelat guvernul în privința părții ce au avut ministri în afacerea Humbert. A zis primulul ministru Combes că e un cameleon și l-a invitat să se prezinte la tribunal ca să dea explicații, d'impreună cu colegii săi. Se produce tumult. Se strigă: censura! Ministri ies din sală. Se aplică censura mai multor deputați cari au proferat injurii.

Reînțorcîndu-se ministrul în sală, au fost aplaudați.

Binder continuînd cu insultele la adresa lor, i-s'a luat cuvîntul.

Binder refuză d'a se coborî dela tribună. S'a suspendat ședința.

La redeschiderea ședinței, Binder se afla încă la tribună.

În sfîrșit a cedat și s'a coborît.

După discursul ministrului de justiție, Vallé, care a zis între altele, că nu trebuie Camera să se pună în serviciul celor mai mari înșelători ai secolului și că astfel de hoști nu au dreptul să inculpe oamenii cinstiți, Camera a hotărît amănarea interpelării lui Binder.

Dar pentru aceea Michelangelo a fost cel mai bun creștin: moravurile sale au fost de o curățenie sfîntă și nimic nu ura mai mult decât desfrîul și păcatul. Și curios lucru; acest idealist mare și neîntrecut nu a iubit nici-odată în viața sa; căci admirația, ce a avut-o la vîrsta de 65 ani pentru celebra poetă și onesta marquisă Vittoria Colonna, nu se poate numi iubire. Ear obiceiurile sale erau atât de simple și naturale, pretențiile sale atât de mici, încât între el și servitorul său credincios nu era nici cea mai mică deosebire.

Dar și Michelangelo avea o pasiune mare și fără frîu: iubirea de muncă. După descrierea martorilor contemporani Michelangelo era teribil când lucra. Se arunca cu atîta vehemență spre sîrmanul bloc de marmoră și lovea cu atîta putere dalta, încât țandările sburau amenințătoare, însoțite de scînteii, ca și acele din privirea sa transportată, cu care se grăbea să scoată din piatră vedeniile creierului său halucinator. Și atunci nu făcea deosebire între zi și între noapte și sîrmanul servitor trebuia, să îl culce cu stîna ca pe un copil îmbrăcat și mîncă neregulat, când îl repunea foamea și oboseala și de cele mai multe ori o bucată de pâine și una de caș era întregul prânz, pe care îl consuma pe schelele atelierului său plin de praf și de sfărături de petri. Astfel Michelangelo tot ce

căștiga dăruia săracilor și rudelor sale, căci lui nu-i trebuia nimic, nimic în lume.

Michelangelo nu trăia în această lume; corpul lui rătăcea numai silit pe acest pământ de pigmei, pe când sufletul său să desmerda pe câmpiile și văile încântătoare a acelei lumi de eroi, pe cari ni i-a prezentat arta sa Dumnezească pe bolta și pe pîrețele altarului din capela sextinică și în neperitoarele sale blocuri de marmoră. În lumea lui Michelangelo trăea un neam de oameni semizeii, cu brațe vînjoase de uriași, cari nici nu erau stăpîniți de patimi și de păcat, dar nici nu se alterau de nezumăratele miserii ale vieții pămîntești. Și în acea lume ideală nu exista nici frumusețea femească, care poate fi isvor nesecat de trufie și păcat, precum nu exista nimic ce e josnic și murdar. Și acolo nivelul gîndirii era atât de înalt și moralul atât de bine îngădit, încât Michelangelo nu s'a sfiit deloc, săne prezente figurile sale nu — de, incredințat fiind, că de sufletele cele mari nu se poate apropia nici gîndul păcatelor omenești.

O, de ce nu a avut Buonarroti întreaga putere a unui zău, să ne fi construit lumea sa în realitate și să nu ne fi arătat numai un vis și o dorință, pentru noi pururea cu neputință!

Ocupația de predilecțiune alui Michelangelo a fost sculptura; dar creațiunile sale

în pictură și arhitectură au fost tot atât de miraculoase și neperitoare. Și el ne prezentă rarul exemplu, ca un om să fie atât de mare pe atât de multe terețe.

Lucrările sale sculpturale sunt foarte multe. Încă la o etate destul de tinăra a creat pe uriașul David din „Galleria delle belle arti“ din Firenze, cel mai admirabil corp, ce ni l'a prezentat vre-odată un artist în piatră și fără îndoială mai natural decât celebrul Apollo din Belvedere, care după opinia unanimă a tuturor criticilor moderni are ținuta silită a unui actor.

Admirabile sunt apoi monumentele sepulcrale ale lui Giuliano și Lorenzo de Medici din Sagrestia nuova a bisericii S. Lorenzo în Firenze. Acolo e între cele patru figuri alegorice mult admirata: noaptea, e femeie dormind pe mormîntul lui Giuliano atât de natural, încât vîzîndu-o îți vine să umbli în vîrfurile degetelor, ca să nu o deștepți, — cum zice un poet italian. Acesta este cel mai desăvirșit corp femeesc, ce ni-l'a prezentat arta lui Michelangelo, să înțelege că de aceleași dimensiuni ca toate creațiunile sale. Dar cât de deosebită a fost concepțiunea lui Michelangelo chiar de a anticității, vom vedea asămînînd această figură femească cu prea grațioasa Venere alui Medici din „Trbuna“ palatului degli-uffizi și cu celebra Venere din Capitol.

O altă lucrare mare este grupa din biserică San-Pietro „la pietă“, fecioara Maria ținînd pe genunchii corpul mort, luat de pe cruce a fiului său. Aceasta este unica operă, în care Michelangelo ne înfățișează duioasele sentimente ale inimei: iubirea și durerea.

Frumos este și Isus Christos cu o cruce mare din biserică S. Maria sopra Minerva în Roma, prezentat în momentul învierii. Statua e așezată la stînga treptelor, care conduc spre altarul principal și mi și mi de credincioși trec vecinic pe acolo, ca să 'i sărute piciorul stîng îmbrăcat în bronz.

Dar principala lucrare sculpturală alui Michelangelo a fost, durere, numai începută: Mausoleul Papei Iuliu II, pentru basilica lui San-Pietro. Planurile erau toate terminate, Papa le acceptase și artistul s'a apucat cu o ardore nedescrîptibilă de acea capod'operă unică și ca sculptură și ca arhitectură, care era să fie mîndria vieții sale. Mausoleul avea să adăpostească sub boltiturile și arcurile sale mai multe statui admirabile, între care Moise ar fi ocupat o poziție centrală, cei doi sclavi din Louvre ar fi fost postați la două colțuri ear Geniul ne-terminat din muzeul Bargello ar fi planat în vîrf. Dar Michelangelo era abea la începutul lucrărilor, când Papa și-a schimbat pe înecul planul. Întîiu l'a mai restrîns

NOUTĂȚI.

ARAD, 16 Februarie n. 1903.

Felicitări. În șirul felicitărilor, azi s'a prezentat o deputație de 20 țărani fruntași din comuna. Monștur com. Tim. cu preotul lor în fruntea să felicite pe nou alesul episcop.

Prea Cuvioșia sa, mișcat de aceasta spontană manifestație de dragoste, a răspuns în cuvinte emoționate.

Cinci noi consilieri intimi. Majestatea Sa regele a distins cu acest titlu de consilieri intimi pe următorii cinci prelați catolici. *Vályi János* episcop greco-catolic de Eperjes *Mészöly Gyula* episcopul romano-catolic de Szatmár, *Firczak Gyula* episcop grec-catolic de Szepes și pe episcopul romano-catolic *Kiméty Károly* din Bezercebánya. Ungurii se bucură mult de nalta distincție și după modul lor o explică din punctul de vedere pur maghiar *Firczak* și *Vályi* au fost adică distincși după părerea lor pentru ostănelele — neisbitite — de a introduce în biserica rutenă limba liturgică maghiară, la ceilalți explică lucrul prin legătură și cunoștințe cu cercurile naște decizitoare, apoi cu velenități de patriotism pentru maghiarizare printre naționalități. Să le fie pe plac, dar care cei doi arhiepiscopi și metropoliți români n'au niciun merit naștea guvernului s'a fărîțit, naștea credințelor lor s'a altor oameni, încât de ani de zile nime nu se cugetă la distingerea lor, sau e destul să fi român pentru-ca să nu fi băgat în seamă?

Mai domol! Domni! — să le zicem și tineri, dela „Luceafărul” din Budapesta, scriu în „Cronica” numărului lor recent despre „Serata bohemă” din Arad, așa:

... am rămas surprins când am cetit anunțul unui grup de boheți români. Pentru-că nu ne puteam da seamă și suntem încă și astăzi în nedumerire asupra țintei ce pot urmări astfel de intruniți. Serate și intruniri de caracter bohemian pentru păturile lumii noastre, nu le credem educatoare de folos. Una, că sunt lipsite aceste serate, de caracterul sănătos românesc, alta, că strecoară doctrine puțin corective împrejurărilor noastre. Lăsați par nișel curioasă (să zicem așa!) aceste intruniri de „boheți” — la care iau parte membrii din cler, țărani, cari la tot casul ar posa de tot curios, să zibă pe măsura cu cărțile, povestirile spiritalului *Henry Murger*... ori operele cutărui decadent. Și apoi nu înțelegem ce nevoie au „acei teologi români, țărani și mulți alții” de „deștiința flirtului”? Cu mult mai taro ne bucuram de auzem că în Arad s'a făcut petrecanie și s'a cântat „Mugur, mugurel” și că 13 feciori au jucat Călugerul și Bătuta, de tremura păământul...

și simplificat, apoi l'a abandonat cu desăvârșire și Iuliu II, care era să aibă cel mai admirabil mausoleu, nu are astăzi nici unul, și este înmormântat alături de Sixtus IV.

Dușmanii lui Michelangelo, în frunte cu Bramante, arhitectul bisericii San-Pietro în construcție, geloși de mărirea sa neîntrecută, la care prin mausoleul proiectat s'ar fi adăugat cea mai strălucitoare perlă, l-au sfătuit pe Papa, să nu provoace pe Dumnezeu și destinul omenesc prin facerea mausoleului său încă în viață și l-au influențat în o astfel de măsură, încât Papa la urma urmelor nu a mai voit să audă de nici un mausoleu.

Măhnirea lui Michelangelo se zice, că a fost atunci nemărginită, fiind-că mausoleul era visul său cel mai iubit. Dar dacă nu ne-a fost dat să admirăm intrupat acel vis răpitor, ne-a rămas cel puțin figura principală a mausoleului, cea mai de căpetenie creație sculpturală alui Michelangelo: Moise, din biserica „San-Pietro in vincoli” din Roma, unde zilnic peregrinează iubitori de artă din toate părțile lumii, să admire statua din brațul stâng al bisericii.

Moise este o figură gigantică cu barba lungă și tefoasă, ținând în mână tablele de peatră și șezând pe un scaun de archiereu. Privirea sa plină de măestate, de

Așa vorbesc „și astăzi nedumeriți”, tineri dela „Luceafărul” — după-ce puteau să vadă din ziarul acesta ce fel de serată „needucatoare de folos” a fost serata bohemă; ce fel de serată „lipsită de caracterul sănătos românesc” a fost aceea și ce „doctrine puțin corective împrejurărilor noastre”, a „strecurat”.

Și dacă n'au cetit și n'au auzit, trebuia să caute, să se informeze — dacă scriu — că de ex. s'a jucat și bătuta (fără prealabila lecție a d-lor) de 13 teologi și s'a cântat „sus opincă!”... Și dacă nu s'au informat, a trebuit să înțeleagă ce au vrut și ce au făcut „Boheții” — atunci când li-au trimis conferența unuia dintre dâșii, pentru „Luceafărul”. Dar dacă nu înțeleg „(să zicem așa!)” — facem de-ocamdată rugarea: *mai domol, tinerilor Domni!* căci „boheții” nu iubesc „flirtul” — nici în gazetărie.

Aud?

Federigo Ewazuriz președintele republicii Chue în călătoria sa s'a oprit la Budapesta.

Nevasta mea a fost doi ani bolnavă și dapa-ce dînsa a purtat crucea d tale după magnetica R. B. N. 86967 timp de șase săptămâni, s'a făcut deplin sănătoasă. Reumatismul și astma a dispărut norocoș, așa că nu-ți pot mulțumi destul pentru invenția minunată. Încodată mi mulțumite.

Cu stimă Stefan Hirkis în Ungaria. Aceasta scrisoare a primit-o dl Albert Müller în Budapesta Vada-z utca 42/K inventatorul crucii după magnetica R. B. N. 86967.

Pentru masa studenților academici din Cluj a lărat dela Dna Eugenia I. Paraschiv din Sebeșul săsesc, în loc de cunună peritoare pe mormântul regretatului Dr. Stefan Păcurar suma de K 20.

Primiască pioasa donatoare cele mai ferbinte mulțumite.

Cluj. 14 Februarie 1903. Direcțiunea institutului de credit și economii „Economul”.

Cas de moarte. În ziua de 1/14 Februarie a decedat în comuna Cermeiu tinerul de bună speranță *Constantin Jurca*, candidat de notariu, nepotul de soră a secretariului consistorial din Arad *Vasilie Goldiș*. Decedatul a trăit abia 26 de ani. Bun, blând sirguincios, cum era, deșteptase simpatiile tuturor acelorora, cari l'au cunoscut. Aceasta s'a manifestat cu ocaziunea înmormentării reșosatului întemplată Duminecă în 2/15 Febr. Casa veteranului paroch *Isaia Goldiș*, unde zăcea tinerul, decedat în floarea vârstei, era obiect de jale pentru co-

măne și îngrijire, este ținută asupra poporului său, aplicat a se îndepărta de legea lui Dumnezeu și a se închina vișălului de aur. Și nu știți ce să admirăm mai mult în acea peatră celebră, perfecțiunea executării tehnice, armonia părților acelu corp uriaș sau măestatea neîntrecută și puterea profetică s'au privirea atât de clară și explicativă a momentului. Da, Moise este cea mai mare glorie a spiritului omenesc și cine l-a văzut odată numai în viața sa, își poate face idee despre mărima individualității lui Michelangelo.

În muzeul Bargello din Roma se găsesc câteva lucrări mai mici ale artistului, unele neterminate; o statuă mică a sfântului Ioan Botezătorul e în Altes Museum în Berlin. — Și aceasta e cam toată activitatea sculpturală alui Michelangelo.

După-ce Bramante a reușit, să zădărnicească construirea marelui mausoleu, a mers mai departe cu intrigile sale și l-a înduplecat pe Papa să-l însărcineze pe Michelangelo cu pictarea boltei din capela saxonă, crezând, că sculptorul, slab în pictură, se va blama și își va distrage reputația câștigată.

(Va Urma).

muna întreagă. Ceremoniile funebrele le-au săvârșit preoții Ioan Moldovan din Boroș-Ineu și Simeon Bule din Șomoșheș, ear răspunsurile le-au cântat învățătorii Ioan Cigarișă din Cermei cu școlarii sîr. În convoiul funerar era întreg satul și steagul negru, purtat în fruntea convoiului, era fidelul talmăcitor al durerii adevărate, care cuprinsese sufletele tuturor pentru pierderea unui tînr atît de bun și vrednic. Tuturor le era jale de moșneagul paroch *Isaia Goldiș*, bunicul reșosatului, de bunica, care și ea zăcea bolnavă pe pat, de mama iubită a reșosatului, pe care moartea fiului ei iubit aproape a stîns-o cu desevîrșire. Jale le era tuturor și de secretarul consistorial *Vasilie Goldiș*, care plîngea la sîriul tînrului, pe care de mic copil la crescut și la purtat la școală, la învățătura pe cheltuiala sa. Mătușele reșosatului, îmbrăcate în haine cer-nite, storceau lacrimi din ochii celor prezenți cu plînsul lor amar. Predica funerală, rostită de preotul Ioan Moldovan, a făcut adîncă impresiune asupra ascultătorilor.

Fiei țîrnă ușoară și memoria bine cuvîntată.

Catastrofa unei insule. O catastrofă asemănătoare celei dela Martinique s'a întâmplat zilele trecute pe o insulă din oceanul Atlantic. Insulă *Toroshina* din grupul insular *Bonin* a fost distrusă de o erupție vulcanică. Capitanul unui vapor care naviga din *Jacohama* pe acolo, a dat prima-ata de știre guvernului japonez despre acest dezastru. După înștiințările capitanului, marea era foarte tulburată și cenușa acoperea vaporul în păturile așă gros, încât era prim j-dio a rămănea în apropierea insulei. Capitanul a dat semnalul cu fluierul de vapor dar nu a primit nici un răspuns. Pe insulă erau mai multe sate, după toate probabilitățile toți locuitorii au fost omorîți de lavă și cenușă, căci erupțiunea s'a întâmplat noaptea.

Invitare la concertul care sa va da în Avrig cu binevoitorul concurs al unui grup de clerici din Sibiu Duminecă, în 9/22 Februarie 1903 în sala cea mare a hotelului comunal. Prețul de intrare: de persoană 1 cor, de familie (4-3 persoane) 2 cor. Începutul la 8 ore seara. Venitul curat să va folosi spre scopuri filantropice. Suprasolviri marimoase să primească cu mulțumire și se vor cuita prin ziare. Avrig, în Faur 1903. Reuniunea femeilor rom. din Avrig.

Paprică falsificată. Cetim n „Alkot-ma-y”: Paprica din Seghedin e renumită. Însă există o rasă oare care, a cărei înclinație spre falsificarea este încă și mai renumită. Vinurile bune de pe la Binci-Biserici le-a falsificat firma *Engel*, acum l'a venit rindul papricii. O firmă din Timișoara s'a apucat să falsifice paprica. Un comerciant din Seghedin a comandat din Timișoara 13 saci de paprică, care fiind toată falsificată, a fost confiscată și aruncată în Tisa. Săracii pești! Falsificătorul a fost amendat cu 300 coroane.

Pentru victimele dela Martinique. Luând exemplul dela aște popoare și Ungurii s'au decis a face colecție pentru nenorociții locuitorii ai insulei Martinique. Astfel societatea ziarștilor din Budapesta a deschis o colecție pentru acest scop; președintele acestei societăți este contele *Szapáry*. Resultatul colecției de până acum este 12,494 cor. și 36 fleri. Banii au fost dați consulului francez din Budapesta *Riffault*, care li va trimite guvernului francez.

Serata bohemă II. Miercuri, la 5/18 Februarie 1903 va avea loc în „Casa Națională” *Serata Eminesciană*. Începutul la 8½ ore seara precis. Prețul de intrare: 1 coroană de persoană.

PROGRAMA:

„Cuvînt de deschidere”, *Vasilie Goldiș*.

„Luceafărul”, decl. de d-soara *Constanța Crișan*.

„Ce te legeni codrule?”, solo-duet de vioară de *Trifu Lugojanu*.

„Mai am un singur dor”, solo de voce.

„Eminescu naționalist”, conferență.

„Somnuroase păsărele”, cor.

„Doina”, declamație.

Din „Sermanul Dionis”.

„Odiseada lui Eminescu”, satiră.

Dans.

Toți cei ce se interesează de mișcările culturale românești sunt cu dragoste rugați să ia parte.

Arad, la 12 Februarie 1903.

Bohemii.

Ghetele ușoare de primăvară în cea mai mare parte au sosit deja la firma porter *Vimos* din piața *Szabadságtér*. Cei cari se interesează își pot face comanda și prin telefon (nrul 324). Firma trimite ori ce fel de comandă și la casă de dimineață până seara târziu. Sunt foarte frumoase ghetele de bal, cari — spre lauda firmei de zis, — afară de aceasta sunt și foarte ieftine. Asemenea au sosit albituri bărbătești și femeiești în mare sortiment, obiectele de lux și de tombola le recomandăm în atențiunea reuaniilor și societăților, la țeg, de 10 coroane toți cumpărătorii primesc un portret cu totul gratuit și numa pentru elegant cadrul de papir au să plătească o sumă de 3 coroane.

Felurimi.

Câte-va amănunte curioase asupra sultanului din Maroc. — *Revue de Paris*, publică în ultimul său număr câte-va amănunte foarte curioase asupra sultanului din Maroc, pe care le împărtășim cititorilor noștri:

În anul 1878 un negustor bogat din Tetuan, *Si Abdel Kerim Briș*, omul de încredere al sultanului din Maroc, *Muley el Hasem*, pleacă în taină din Tenger spre a se duce prin Marsilia, la Cairo. Se ducea că cumpere slave albe pentru stăpînul său. Pentru suma de una sultă de mii de lei, un turc îl vindu lui *Brisa* patru tinere circasiane, virgine, de o albeță strălucitoare.

Târgul încheiat, *Brisa* spre a păstra misiunea sale caracterul ei misterios, luă o corabie pe care îl transportă cu prețioasa sa marfă, direct dela Alexandria la Tetuan. De acolo se îndreaptă la Marakes. Băgate în harem cele patru circasiane au primit numele musulman de *Reqila*, *Mina*, *Alș* și *Nureșhem*.

Două din ele *Reqila* și *Mina* au fost distinse pentru talentul și meritul lor.

Într'o Vineri 18 Februarie 1881, a 7-a zi a sărbătorii *Muland*, *Reqila* a născut la *Mekinez* un copil, căruia i-s'a dat numele de *Aod-el-Aziz*.

Prin aceasta ea fu ridicată la rangul de prințesă regală.

În toate expedițiile lui *Muley-el-Hassen*, *Reqila* făcea parte din haremul notil care în totdeauna întovărășea pe sultan în călătoriile sale.

Copilul începu să crească și a fost foarte sburdalnic. În timpul unei la *Fez*, la *Marakes* sau la *Mekines* el se juca cu frații săi și cu sclavele de vîrsta sa. Încă copil, foiletând pe lângă damele literare ale haremului, numele lui *El Muhlumaet*, ziar ilustrat din Constantinopol, lua gustul anti-musulman al deseamului, care reprezintă creatura umană. Începu și el să desemneze oameni și cai. Cu mare casuă putură profesorii săi să-l învețe primele noțiuni ale limbii arabe, care împreună cu „Coranul” formară întregul său bagaj intelectual.

Jucăriile, bijuteriile, statele strălucitoare, erau obiectele sale de predilecție.

Primi de fapt o educație temenică și n'a fost de loc pregătit destinului ce-l aștepta.

Red. respons. *Ioan Russu Șirianu*.
Editor *Aurel Popovici-Barcianu*.

— Mai ieftin ca ori-unde. —

Din privilegiul sezonului de iarnă și primăvară am onoarea a recomanda onor. public marele și bogatul meu

deposit de

haine bărbătești și de copii,

ce se vând cu cele mai moderate prețuri, precum și cele mai fine costume de modă și de salon pentru bărbați și copii, pardesiuri și îmbrăcăminte de dormit, paltoane de ploaie, bunzi de iarnă, precum și bunzi de oraș și havelocuri.

Recomand depositul meu de haine de iarnă și primăvară, mai ales onorațiilor domni peoți, cărora le vând cu cele mai ieftine prețuri.

Cu stimă 885 6-6

Isidor Moskovitz,

Calea Andássy 8 (In față cu biserica minoriților.)

— Mai ieftin ca ori-unde. —

Pachetarea in provință gratuit!

Cornel Tămășdan,

prăvălie de coloniale, de delicatese și de ape minerale.

Arad, Iozefföherczeg-ut nrul 12.

Își recomandă prăvălia bogat asortată, unde să capătă din primul isvor articole de coloniale și delicatese, tee și rumul cel mai fin din străinătate, tot felul de ape minerale, vinuri din țară și din străinătate, șampane franceze și ungurești, cognacuri, toate cu prețurile cele mai moderate.

Așigurând P. T. public despre un serviciu prompt și ieftin sunt

cu deplin respect

Cornel Tămășdan.

884 6-10

La plățile in bani gata se dau favoruri de 2 procente.

— Serviciu prompt și grabnic. —

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — In timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă.

È nesticăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlă 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngreșării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiilor grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri. 698 - 68

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul „Mankós“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în casuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea mușchilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghieri, paralizii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboesilele turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în casuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

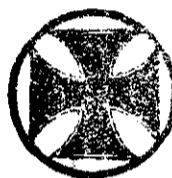
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inusirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, este pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebita atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prăvesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnice, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

624 - 142

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
colțul str. Kálmán.

Telefon 219.

Fondat 1850.

Gebharth I. și fiul Arad.

Piața Andrásy 16.

Articole de luminat.

Asortimentul cel mai mare în candelabre pentru electricitate și gaz

Primim însăreînări pentru instalarea luminii.

Specialitate:

Fituluri Ditmar.

Pe lângă mai mare lumină, mai puțină consumație.

Tacâmuri de porțelan:

Colecție deplină pentru service de masă, tee și cafea. Dela cele mai ieftine până la cele mai fine.

Asortiment bogat în cești de cafea, thee și mokka.

Dintre obiecte de lux asortiment mare de obiecte peramice.

Articole de sticlărie:

Asortiment de obiecte de sticlărie indigene și străine în prețuri ieftine. Dela cele mai simple până la cele mai moderne lucruri. Asortiment stabil de sticlărie colorată.

Articole de argintării:

Singurul deposit pentru obiecte de lux „Kayser Zinn“ reprezentanța argintării din Kőrmöczbánya. Tacâmuri din argint alpaca, și alte obiecte de alpaca.

876 8-10